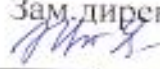

МБОУ «Хошун-Узурская СОШ имени Эрдынеева Ш-Н.Э»

«Согласовано» Зам директора по УВР Цыбанова Э.В. от «2» сентября 2023г.	Директор школы Цыбанов В.Б. от «2» сентября 2023г.

**Рабочая программа
по бурятскому языку в 6 классе**

ФИО учителя – Цыбанова Э.В.

Учебный год – 2023-24

I. Тайлбары бэшэг

Буриад хэлэнэй багшанарай урда табигдаха шухала зорилгонууд.
Ургажа ябаа залуу үетэндэ эрдэм болбосоролой үндһэ һууриие гүнзэгыгөөр ба бага бэхээр үгэхэ;
Һурагшадые Буриад республикын гүрэнэй аман ба бэшэгэй хэлтэй болгохо;
Нийтын болон ажахын хэрэгтэ түрэлхи хэлээ хэрэглүүлжэ һургаха;
Арадайнгаа түүхэ, аман зохеолойнь баялиг, ёһо заншал, соёл болбосорол – эдэ бүгэдэндэ түшэглэн, тэдэниие һургажа,
хүгжөөжэ, хүмүүжүүлжэ, буриад үндһэ яһаганай гүнзэгы мэдэрэл бүрилдүүлхэ.
Тус зорилгонуудһаа дулдыдан, 6-дахи класста буриад хэлэ зааха талаар багшын урда нимэ шухала эрилтэнүүд
табигдана.

1. Нэн түрүүн түрэлхи хэлээ заажа байхандаа, багша өөроо хэлэ бэшэгэй талаар үндэр хэмжээнэй эрдэм мэдэсгэй,
болбосорол ехэтэй, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй, гэрэ тоодо буриад хэлэнэй саашанхи хүгжэлтын гол зорилгонуудые
гүнзэгыгөөр ойлгохо ёһотой.
2. Һурагшадай эрдэм мэдэсын эрилтэнүүдэй стандарт ба программа шудалжа, багша буриад хэлэ заалгые түсэблэхэ;
3. 6-дахи классай буриад хэлэ үзэлгын программа 105 часай: тэдэнэй 27 час-хэлэ хүгжөөлгэдэ үгтэнэ.
4. Һурагшалай жэлэй эхиндэ багша 6-дахи классай Һурагшадай мэдэсэ шалабарин хэмжэээ элирүүлхэ зорилготойгоор
хэдэн ондоо түхэлэй шалгалтын хүдэлмэринүүдые дүүргүүлхэ; грамматическа даабаринуудтай диктантуудые, зохсолго
ба найруулгануудые бэшүүлжэ, тестүүдые дүүргүүлжэ, анкетэнүүдэй асуудалнуудта харюусуулха шухала; аман
шалгалга үнгэргэхэ; үзэгдэһэн темээр шалгалтын асуудалнуудта харюунуудые шагнаха; хөөрэлдөө эмхидхэхэ; Эдэ
даабаринуудые дүүргэлгын дүнгүүд Һурагшадай мэдэсэ, шалабари, хүгжэлтые гү, али программын эрилтэнүүдһээ
гээгдэлэ зүбөөр гэршэлгын диагностическа карта дүүргэхэ.

5. Бурагша бүхэнэй эрдэм мэдэсын хэмжээн адли бэшэ, тиймһээ хэшээлэй алишье шатада бурагшын мэдэсын хэмжээндэ тааруугаар даабаринуудые дүүргэхэ;
6. Бурагшадые бургаха, хүгжөөхэ, хүмүүжүүлхэ зорилгонууд түрэлхи хэлэнэй, ород ба хари хэлэнүүдэй (русский и иностранный языки), буряад болон бусадшые уран зохоолой (бурятская, русская литература), Буряад ороной түүхын (история Бурятии), дэлхэйн уран зохоолой соел культурын (МХК, ритмика, музыка, рисование) гэхэ мэтэ предметүүдээр нягта холбоотойгоор 10 час, тодорхойлон хэлэбэл, 1-дэхи четверть соо 2 час, 2-дохи четверть соо 2 час, 3-дахи четверть соо 4 час, 4-дэхи четверть соо 2 час үнгэргэгдэхэ шухала;
7. Хэшээл үнгэргэхэдөө, элдэб онол аргуудые хэрэглэхэ: индивидуальна, паарна, групповой хүдэлмэринүүдые бэлгэн, үхибүүдэй һонирхол татаха, арт-терапия (физминутка, дуун, хэлэлгын даабаринууд, сохор хатарай элемент) дэлгэрэнгыгээр хэшээл бүхэндэ үнгэргэгдэхэ.
8. Програмаар үзэгдэхэ сэдэбүүд, дүүргэгдэхэ даабаринууд коммуникативна шэглэлтэй: хэлэлгын (уншалга, бэшэлгэ, аудировани, хэлэлгэ дамжуулгын), хэлэнэй, сошиокультурна, компенсаторно, буралсалай болон ойлголгын компетенцинуудэй хүгжэлтые хэшээл бүхэндэ хараалан түсэблэхэ.
9. Буряад арадайнгаа ажабайдал, түүхэ, заншал, зан абари үзэжэ байгаа зохоолнууд дээрэ үндэрлэн, найнаар ойлгуулха, ухаан сэдхэлдэнь шэнгээхэ, манай сошумай ёһого эрхэтэн болгон хүмүүжүүлхэ.

III. Программын бүрдэл

1. 5-дахи класста үзэһэнөө дабталга.
2. Лексикэ.
3. Морфологи. Юумэнэй нэрэ.
4. Тэмдэгэй нэрэ.
5. Тоогой нэрэ.
6. Түлөөнэй нэрэ.
7. Наречи.
8. Дабталга

Табадахи класста үзэһэн хүшэр сэдбүүдые дабталга (4 час)
Дабтагдаха жэшээтэ сэдбүүд:

1. Аялгануудые зүб бэшлгэ. Аялгануудай һубарил, нугарал, тааралдал. Анхан һуурин дундахи тодо бэшэ аялгануудые зүб бэшлгэ.
2. Абтаһан үгэнүүдэй һүүлэй аялгание буряадшалжа бэшлгэ.
3. Үгэнүүдые абяануудаарнь, бүридлөөрнь; мэдүүлэлнүүдые байгуулгаарнь шүүлбэррилгэ.
4. Причастна ба деепричастна дахуулалнуудтай, сэхэ хэлэлгэгэй мэдүүлэлнүүд. Тэдэниие зүб аялгаар уншалга; бэшлгэдэ сэглэлтын тэмдэгүүдые зүбөөр табилга.

Түрэлхи хэлэнэй удха шанар тухай хоорэлдөөн (1 час)
Фразсологи (4 час)

Буряад хэлэнэй үгын сан дабталга; тэрэнэй хүгжэлтын тобшо түүхэһээ. Буряад хэлэнэй үгын санда боложо байгаа һүүлэй үеын хубилалтанууд.
Буряад хэлэнэй үгэнүүдэй хэрэглэлгээрээ илгарал.

Фразеологи (тогтоомол холбоо үгэнүүд) шэнжлэдэг эрдэм) тухай юрэнхы ойлгосо. Фразеологизмууд (тогтоомол холбоо үгэнүүд), тэдэнэй шанар шэнжэ ба гол түлэбүүд. Сүүлөө бо тогтоомол холбоо үгэнүүд, тэдэнэй илгарал; аман ба бэшэмэл хэлэлгэдэ хэрэглэлгэ. Тогтоомол холбоо үгэнүүдэй толи.

Онъһон, хошоо ба хурса мэргэн үгэнүүд.

Морфологи тухай юрэнхы ойлгосо (2 час)

Морфологиин шэнжлэдэг гол зүйл — үгэ. Үгын бүридэл. Түрэл үгэнүүд. Нуури. Үгэ бии болгодог залгабаринууд. Орёо үгэнүүд. Хэлэлгын хубинууд. Бээз дааһан ба туһалагша хэлэлгын хубинууд. Тэдэнэй илгарал, хэлэлгэ соо дүүргэдэг үүргэ. Бэхижүүлгын даабаринууды дүүргэлгэ.

Юумэнэй нэрэ (20 час)

Эхин классуудта үзэхэнее дабталга.

Юумэнэй нэрын удха шанар. Тэрэнэй морфологическа шэнжэнүүд ба синтаксическа үүргэ. Юумэнэй нэрые хандалга болгон хэрэглэлгэ.

Юумэнэй нэрын хүнине ба бусад юумэнүүдые тэмдэглэлгэ.

Тусхайта ба юрын юумэнэй нэрэнүүд. Тусхайта нэрэнүүдые бэшэхэ дүримүүд: географическа (түби дэлхэйн, нуур далайн, хада уулын, орон ногагай, хото тосхой, талмай ба гудамжануудай, түүхын ушаралуудай, найдэрнүүдэй, дурасхаалта үдэрнүүдэй) нэрэнүүдые ехэ үзэгөөр бэшэлгэ.

Ном, дэбтэр, сонин, сэтгүүд, зураг, кинофильм, радио болон теледамжуулга, зүжэг, уран зохёолой ба хүтжэмгэ зохёолнуудай нэрэнүүдые ехэ үзэгөөр эхилжэ бэшэлгэ. Эдэ нэрэнүүдые кавычкаар үгүүлэл соо илгалга.

Юумэнэй нэрын хубилалга: тоо, зохилдол, хамаадал.

Юумэнэй нэрын нэгэнэй ба олоной тоо. Олоной тоогой залгал — тануудые бэшэхэ дүримүүд.

Зохилдол. Падэжнүүдэй залгалтануудай нууриин зөөлөн хашал — ганай, дифтонгын, удаан аялганай, хэлэнэй узуурай — н хашалганай удаа түхэлөө хубилгадаг ушарнууд. Падэжнүүдэй залгалтануудые залгахалда, зарим юумэнэй нэрэнүүдэй нуурида болодог хуби — лалтанууд. Падэжнүүдэй залгалтануудые зүб бэшэлгэ.

- Юумэнэй нэрын ноурта ба оөртэ хамаадал. Падэжэй ба хамаа — далай — эй ба — ээ; — тэй ба — тээ; — гэй ба — гээ
г.м. залгалтануудые зүб бэшэлгэ.
- Юумэнэй нэрын сэгнэлтын залгалтанууд
- Юумэнэй нэрын бии бололго; тэрэнэй залгабаринууд. Юумэнэй нэрын морфологическа шүүлбэри.
Падэжнүүдэй ба хамаадалай залгалтануудые зүбөөр хэлэхэ, бэшэхэ шадабари, дадал бэхижүүлхэ даабаринууд.
Тэмдэгэй нэрэ (6 час)
- Тэмдэгэй нэрын удха шанар. Тэрэнэй морфологическа шэнжэнүүд ба синтаксическа үүргэ.
- Тэмдэгэй нэрын илгарал. Шанарта ба харилсаата тэмдэгэй нэрэнүүд. Шанарта тэмдэгэй нэрэнүүдэй сэгнэлтын залгалта.
Сасуулгын зэргэнүүд.
- Тэмдэгэй нэрын бии бололго. Тэмдэгэй нэрэ бии болгодог залгабаринууд ба нуурида болодог хубилалтанууд.
- Юумэнэй нэрын удхатай болоһон тэмдэгэй нэрэ.
- Тэмдэгэй нэрын зохилдол, хамаадал.
- Тэмдэгэй нэрэ дабтаха, бэхижүүлхэ даабаринууд. Дүтэрхы удхатай тэмдэгэй нэрэнүүдые хэлэлгэ соогоо хэрэглэжэ
нууралга.
- Тоогой нэрэ (6 час)
- Тоогой нэрэ тухай юрэнхы ойлгосо. Тэрэнэй морфологическа шэнжэнүүд ба синтаксическа үүргэ. Тоогой нэрын
илгарал.
- Тоолоһон тоогой нэрэ. Тоолоһон тоогой нэрын һүүлэй н хашал — ган. Дугаарлаһан, баглуулан, суглуулан тоогой
нэрэнүүд. Тэдэниие бии болгодог залгабаринууд.
- Юрын ба бүридэмэл тоогой нэрэнүүд.
- Тоогой нэрын зохилдол, хамаадал.
- Тоолоһон, дугаарлаһан, баглуулан тоогой нэрэнүүдые элрхэй — лэгшэ, суглуулан тоогой нэрые нэрлүүлэгшэ болгон
хэрэглэгэ.
- Тоогой нэрэнүүдые зүбөөр үгүүлэлгэ.

Тоогой нэрнүүдыг хэлэлгэдээ зүбөөр хэрэглэх, бэшхэ шада— баригтай болго.

Түлөөнэй нэрэ (6 час)

Түлөөнэй нэрэ тухай юрэнхы ойлгосо. Тэрэнэй морфологическа гол шэнжэнүүд ба синтаксическа үүргэ.

Түлөөнэй нэрын илгарал.

Түлөөнэй нэрыг мэдүүлэлэй элдэб гэшүүдэй үүргээр хэрэглэлгэ.

Түлөөнэй нэрын хубилалга ба ондоо үгэнүүдтэй холболдолго.

Нюурай түлөөнэй нэрын хуряамжалагдан хубилалга, нюурай зүйр үгэнүүдыг зүбөөр хэрэглэлгэ. Түлөөнэй нэрэнүүдэй олоной тоо. Зохилдол. Түлөөнэй нэрэнүүдэй хамаадалТүлөөнэй нэрэнүүдыг хэлэлгэдээ зүбөөр хэрэглэлгэ.

Дайбар үгэ (5 час)

Дайбар үгэнүүдэй удха шанар. Тэрэнэй морфологическа шэнжэ— нүүд ба синтаксическа үүргэ.

Дайбар үгэнүүдэй удхаараа илгарал.

Дайбар үгэнүүдэй бии болодог аргууд. Тэдэнэй сэгнэлтын залгалтанууд.

Дайбар үгэнүүдэй хамаадал.

Дүтэрхы удхатай дайбар үгэнүүдыг мэдүүлэлнүүд ба хэлэлгэ соо зүбөөр хэрэглэхэ дадал шалабары бэхжүүлгэ.

Жэлэй һүүлдэ дабталга (4 час)

«Буриад хэлэнэй сахим нураха ном» сооһоо һонирхолтой үгүүлэлнүүдыг, хэһэгүүдыг хэрэглэн, хэлэлгын хубинуудыг дабталга. Тус ном сооһоо хэлэлгын хубинуудыг бэхжүүлхэ тестнүүдыг дүүргэлгэ.

Хэлэлгын хубинууд тухай дүримүүдыг хүсэнэг болгон дабталга.

Хэлэлгын хубинуудаар морфологическа шүүлбэринүүдыг хэлгэ.

Холбоо хэлэлгэ хүтжөөлгэ (10 час)

Үгүүлэл, тэрэнэй янзанууд: зураглалга, юрз хөөрэлгэ, бодомжолго (тус— тустань жэшээнүүдээр баримталха). Юрз хөөрэн, зураглаһан, бодомжолһон үгүүлэлнүүдыг зохиолгодо бэлдхэл, даабаринууд.

Байгаалиг гү. али ямар нэгэн бодото байдалыг тодорхойлон харуулан удхатай юрз хөөрэнэй текстээр найруулга бэшэлгэ.

Шудалан үзэжэ байгаа уран зохёолой хэлэгээр дэлгэрэнгы ба хуряангы найруулга бэшэлгэ.

Хараһан фильмын, зүжэгэй, радио болон теледамжуулгын удхаар өөрынгөө һанамжа оруулалсан, дэлгэрэнгы ба хуряангы найруулга бэшэлгэ.

Хараһан гү, али дуулаһан һонирхолтой ушар тухай юрэ хөөрһэн үгүүлэл бэшэлгэ.

Ямар нэгэн юумые гү, али байгаалие ажаглан, хадуужа абаһанаа зураглалга.

Уран зохёолой һайн ба муу талын үйлэдэгшэ шюурнуудта характеристикэ үгэлгэ.

Уншаһан хөөрөөн, шүлэг, үгүүлэл тухай һанамжяа бэшэлгэ.

Нүхэртөө бэшэг ба сониндо үгүүлэл бэшэлгэ.

Юрын байгуулгатай мэдүүлэлнүүдһээ бүридһэн багахан хөөрөөе ородһоо буряад хэлэн дээрэ оршуулга.

Элнэгэ уран зохёолшодой, поэдүүдэй (А.С. Пушкин, М.Ю. Лермонтов, Л.Н. Толстой ба бусадай) оршуулагдаһан зохёолнуудһаа хэлэгүүдые, шүлэгүүдые уран гоёор сээжээр ород ба буряад хэлэнүүд дээрэ хөөрэлгэ.

IV. Шухала шалабарн ба дадалнууд

Нурагшад 6— дахи класс дүүргэхэдээ, нимэнүүд шадабарн ба дадалтай болохо ёһотой:

1—5— дахи классуудта үзэһэн хүшэр үгэнүүдэй зүб бэшлэгийн дүри— мүүдые мэдэхэ, толи хэрэглэжэ, алдуу гаргахаар орфограммануудтай тайлбарн хэжэ шадаха.

Юумэнэй, тэмдэгэй, тоогой ба түлөөнэй нэрэнүүдэй, дайбар үгэ— нүүдэй грамматическа шэнжэнүүдые эли тодоор мэдэхэ, хэллэгдээ зүбөөр хэрэглэжэ шадаха.

Юрын ба орёо түсэб табиха. Зохёолго бэшэхэ материалаа суглуулха, зүбөөр һанал бодолоо удаа дараалан бэшэхэ шадабарнтай болохо.

Байгааалин үзэгдэл, һонирхолтой ушар, уран зохёолой гү, али бодото геройн сэдхэхэлэй байдал г.м. зураглаһан, бодомжолһон, юрэ хөөрэхэн үгүүлэл бэшэжэ шадаха.

Нурагшадтай аман хэллэгэ тодо, зүб дишитэй, хоолойн аялгаар (интонаци) автарай гү, али өөрынгөө һанал бодол зүбөөр дамжуулжа шадаха.

Зургаадахи класста үзэһэн хэлэлгын хубинууд болон тэдэнэй грамматическа шэнжэнүүдые һайнаар мэдэхэ. I—VI классуудта үзэһэн хүшэр үгэнүүдэй бэшэгэй дүримүүдые мэдэхэ, хэллэгдээ зүбөөр хэрэглэжэ шадаха.

Нурагшад юумэнэй, тэмдэгэй, тоогой нэрэнүүдые, наречинүүдые хэллэгдээ зүбөөр хэрэглэжэ шадаха зэргэтэй.

Орёо нарин түсэб зохёохо. дэлхэйн байгали гү, али ямар нэгэн юумэн тухай тобиһоор, зүбөөр юрэ хөөрэхэ, бэшэхэ. Сочинени бэшэхэ материалаа суглуулха, зүбөөр һанал бодолоо удаа дараалан бэшэхэ шадабарнтай болохо.

У.Һуралсалай ба методическа материалнууд.

1. О.Ш.Цыремпилова, Ц.С.Жанчинова, Буриад хэлэн, 6-дахн класс, Улаан-Удэ: «Бэлэг», 2013
2. . Х.Санжимитылова «Буриад хэлэн», таблицанууд, 5-9 кл., У-У., 1996.
3. . Б.Б. Гомбоев «Буриад хэлээр 5 кл. хэрэглэхэ дидактическа материалнууд», У-У.,1988.
4. . Н.Б.Дугаров «Адирхуу удхатай үгэнүүдэй хуриянгы толи», У-У., 1995.
5. «Буриад хэлэнэй тобшо тайлбари толи», У-У., 1992
6. Э.Р.Раднаев «Буриад хэлэнэй орфографическа толи»
7. «Буриад хэлэнэй сахим һураха ном» гэнэн электронно ном, 1..2 хубинууд
8. Буриад хэлэн дээрэ сайтнууд: <http://buriadxelen.com/>; <http://www.referun.com>

VI. Шалгалтын хүдэлмэри:

Диктант 1 «Тудхалта гол»

Хүгшөөдэйнгөө амаржа һуухада, тэдэ хоер түйсьень угаахаа голой уһа руу гүйдэшэбэ. Тудхалта гол үргэншье, ульгам дошхон урасхалтай, осортохи юумэнүүдэйнэ эликхэнээр харагдадаг баруул тунгалаг уһатай. Хүүгэд голой гүбээлиг эрье дээрэ зогсожо, оршон тойронхиёе һонюушархан хаймадана. Зүүн, баруугаарнь үргэлжэдөө ой тайгануудаар бүрхөөгдэһэн хада ууланууд дабхаряатан һубарилдана. Наагуурнь гүбээлиг тала, абар-табар жэжэ бургааһадтай сарамууд нэмжынэ. Тэндэл малнууд бэлшэдэг. Голой урасхал өөдэ харасаяа шэглүүлхэдэнь, баруун, зүүн-хойго зүг руу асатажа һалатаһан хоер голой адагта орьёл үндэр уула харагдана. Тэрэ уулын баруун энгэрһээ хүхэлбэ нарихан утаан огторгой өөдэ гээгэгтэхэдэл болобо. (86 үгэ). *Ф. Цыденжарал*.

Диктант 2 «Малаалай»

Наран бултай бултайһаар томо ехэ бумбэгэ шэнгээр гараһан бэээрэ доошоо мухаршана аа гү гэжэ һанахалаш, өөдоо хоерхэ бүринь, тойроод дулаан боложол байдаг.

Тээбини газагаа үнээгэ һаана. Бидэ Малаалай гэжэ нэрэгэй үнээгэйбди. Тэрэмнай үнгрэгшэ хабар тугал асараа. Шарбууна гэжэ нэрэ тэрэ тугалдамнай үгтөө. Би Шарбуунадаа дуратайб. Нэгэгэ тэрэнээ бойлторгоооонь татаад ябаһаар, бүри эгтээ шэрэгдээд, үхэрэй шабаһанда үблэгөө хуу будажархеоб. Һара болоод байхада, Шарбуунамнай угаа хоёрхэн болошоо бэлэй.

Диктант 3 «Хабар»

Сэлмэг тунгалаг агаарай уралхал ама, хамараарни соробхилоод орхибо. Үглөөнэй наранай туяада наалаһан мундаргануудай оройнууд нюдэнэйм харасые һаргааһан зандаа тобойлдожо харагдана. Шарлажа хагашаһан хагданай зууурһаа бултайжа гараһан ногоонһоо эхилээд, омог хүхюу хугжэмөө дэлгээжэ байһан булжуухайд хүрэгтэрөө хуу баярлажа, жаргажа байһан мэгэ хүнгэхэнөөр, һэргэлэнгээр харагдана. Хүн зоной зоболондо, уй гашуудалда ямаршье хамаагүйгөөр өөрынгөө эрхэ байдалаар, өөрынгөө дура зоршоор хүгжөөжэ һалбаржа байгаа байгалиин сээгтэ, хабарай уларилда баярлаһан бишье бага хэээ эсэһэнээ, һанаа сэдхэлээ хүлгэһэнөө мартанхай, хүнгэхэнөөр алхалан ябанаб.

Диктант 4 «Шэнэ байһан»

Майн наран үдэр ерэхэ бүри халын сана орохоо яарахаяа болижо, хоер дархашуулай үшөө нэгэ хана табитар гэрэлтүүлхэ гэгэндэл ношорно.

Гэрэй хахад торхонь хоер нара хахад соо бүтээд байна. Сонхынь можонууд табигдана. Дархашуул мори унаһандад, ханая унажа һуугтад, бүдүүн бревной хоер үзүүрые шатамарханаар углу гарган сабшана. Бамбагар ногоон хүбхэн обойтор табяад, сабшагдажа бэлэн болоһон бревногоо саб гэжэ адхалдатар һуулгажархина.

Шэнэ гэрэй газаагуур үхибүүд шуужлдан наадажа, тэбхээнсэг, зээрэмхэй буляалданад.

Хоер дархашуулай ханын модо хайжа, харуулдажа байхада, заримад газа досооһоонь хүбхыень мунсадан шэглэжэ, модыень хайжа, хүндэ хана дээшэнь гаргалсажа туһалалсанад.

Ингэжэ шэнэ байшангай бэлээр баригдажа байхые хараһан нилээд олон хүнүүдэй дотор тон нимэ шэнэ байшан бариха атаархуу хүсэл түрэнэ. Энэ байшан гансааран илгаржа, ори ганса үуухагүй, баймга ойгуураа олон шэнэ хүршэнэртэй болохол янзатай!

Тестнууд

1. *Отгадай загаски и выпиши верную отгадку:*

1. Хон – хон дуттай хондолой дээрээ дэгээтэй. (минсгэй, нохой, хонин)
2. Газар доро гахай гүрээбэ. (морхооб, хонгино, хартаабха)
3. Алга соо алаг булаг (аман, шэхэн, нюдэн)
4. Мүльһэн дээрэ мүнгэн шагта. (наран, һара, һүни)
2. *Соотнеси слова, противоположные по значению:*

Хара Удаан

Түргэн Хуушан

Һайн Сагаан

Шэнэ Муу

3. *Подбери к данным словам имена прилагательные:*

1. Үбэл – 6. Шубууд -
2. Ном – 7. Нүхэр -
3. Сай – 8. һүни -
4. Намар – 9. Нохой -
5. Үдэр – 10. Борон -

4. *Впиши по 5 глаголов в соответствующие столбики:*

1. Мүнөө саг (.....)
2. Үнгэрһэн саг (.....)
3. Ерээдүй саг (.....)

5. *Впиши имена существительные во множественном числе:*

- Басагад, багшанар, нүхэд, хонин, ямаан, үхибүүд, нуурнууд, мүльһэн, морид.
6. *Найди бурятско – русские соответствия:*

1. хуһан а) молоко
2. тоһон б) ночь
3. һуни в) человек
4. үдэр г) берёза
5. һамар д) масло
6. һархяаг е) день
7. хүн ё) гриб
8. һүн ж) орех

7. *Наши данные числительные словами:*
2009, 1975, 156, 19, 42.

Календарно-тематическа түсэблэлгэ

№ п/п	Бүлэг ба темонууд	Саг	Хэс, тухэл	Бүрэгшлалдй дадал ба шалабарн	Бүлэг ба темонууддй шухала улха	Шалг-га	Мэдээсэлдй хэргэсэл-д	Гэрдй даабарн
I - четверть								
I	Буряд хэлэн XXI зуун жэлдэй эхндэ	1	Комбинирэ ванна хэшээл	Мэдэхэ: түрэл арадайнгаа болон хэлэн-нгээ баялиг Шалаха: түрэл хэлэн дээрээ бүхы һанал бодол-даа дам-жа	Хүн бүхэн түрэн хэтэй, түрэн хэлтэй, түрэл арадтай, түрэл түүхэтэй. Эдэ дүрбэн зүйл хүнэй ажабайдалтай тааршагүй холбоотой.	Найруулга «Мини түрэл арад»	Буряд орон болон буряд арад тухай видеофильм	Уншаха, хэлэн тухай хоороо бэлдэхэ.
II	Табадахи класста үзһэнөө дабталга	5 час						
	1. Абяан ба үзэгүүд 2. Аялган ба хашалган абяанууд.	1	Дабталгын хэшээл	Мэдэхэ: Аялган ба хашалган абяануудай онсо шэнжэ; Шалаха: Аялган ба хашалган абяан-дые илгар-жа ба зүбөөр хэрэг-жэ.	Түргэн, улаан, дифтонг, йотирована аял-д, хагуу ба зоолэн, хонгёо ба бүдэхн хашалганууд.	Словарна худлэмэри	Буряд хэлэнэй таблицанууд	
	3. Угын бүридэл	1	Дабталгын хэшээл	Мэдэхэ: Үндлэн, залгабарн, залгалта ба һуури тухай ойлгосо. Шалаха: угын бүридэл илгаруулжа, шүүлбэри хэжэ.	Үндлэн, залгабарн, залгалта, анхан ба гараһан һуури тухай ойлгосо.	Угын бүридлөөр шүүлбэри хэлгэ.	Буряд сахим ном	
	Хэлэлгын хубинууд 4. Юумэнэй нэрэ 5. Тэмдэгэй нэрэ 6. Тоогой нэрэ 7. Үйлэ угэ	1	Дабталгын хэшээл	Мэдэхэ: хэлэлгын хубинууд тухай юрэнхы мэдлэн; Шалаха: Хэлэлгын хубин-е илгар-жа ба зүбөөр хэрэг-жэ	Юумэнэй нэрэ юумэ тэмд-жэ, Хэн? Юун? Гэһн асууд-та хар-даг; Тэмдэгэй нэрэ юумэнэй шанар шэнжэ тэмд-жэ, ямар гэһн асууд-да хар-	Морфологич ескэ шуулбэри	Буряд хэлэнэй таблицанууд	

					даг. Тоогой нэргэ юүмэний тоо гэмд-жэ, хэды? Гэһэн асууд-да хар-даг, Уйлэ угэ юүмэний уйлэ ба байдал гэмд-жэ, юү хэнэб? Яанаб? Гэһэн асууд-та харюусадаг,				
	8. Мэдүүлэл	1	Дабталгын хэшээл	Мэдэхэ: юрын мэдүүлэлэй онсо шэнжэ, Шалаха: юрын мэдүүл-й шуулбэри хэжэ	Мэдүүлэлэй бни болохо арга: абьян-узэг-угэ-холбуулал-мэдүүлэл	Синтаксическа шуулбэри	Мультимедий на слайдууд		
	9. Мэдүүлэлэй гэшүүд	1	Дабталгын хэшээл	Мэдэхэ: Шухала ба юрын гэшүүды. Шалаха: Асуудал табаад, зүбөөр илгаруулжа.	Шухала гэшүүд мэдүүлэлэй грамматическа буури болоно. Харин юрын гэшүүдтэй мэдүүлэл дэлгэрэнгы болодог.	Мэдүүлэлэй гэшүүдээр шуулбэри	Тестовэ хүдэлмэринин суглуулбэри.		
2-9	Шалгалтын оролто диктант	2	Шалгалтын хэшээл						
III	Фразеологи	4	час						
5	1. Фразеологи тухай ойлгосо.	1	Шэнэ материал ойлгуулга	Мэдэхэ: фразеологи гэжэ һалбаринн үзэхэ юүмэ ба онсо шэнжэнуудынь; Шалаха: фразеологийн удха зүбөөр ойлгожо, хэлэлгэлээ зүбөөр хэрэглэлгэ	Фразеологи-тогтоомол холбоо үгэнуудые шэнжэлдэг эрдэм.	Тест-вани	Мультимедий на слайдууд	Уншаха, лабтаха.	
6	2. Фразеологизмуудай гол сэдэб.	1							
	3. Фразеологизмуудай схемэ.	1							
	4. Фразеологиз-дыс хэлэлгэлээ	1							

хэрэглэгэ									
IV	Морфологи	2 час							
7	1. Морфологи тухай ойлгосо. Үгын бүрдлэл. 2. Хэлэлгын хубинууд	1 1 2	Шэнэ материал ойлгуулга	Мэдэх: Морфологиан шэнхэлдэг гол зүйл- үгэ. Шалаха: үгэнүүдые хэлэлгын хубинуудаар илгаруулан, шүүдэри хэжэ.	Үгын удха болон түхэлөөрөө хубилха тухай бургалые морфологи гэнэ.	Словарна худэлмэри	Буряад хэлэнэй таблицанууд		
V	Юумэнэй нэрэ	20 час							
10	1. Юумэнэй нэрэ	1	Шэнэ материал ойлгуулга	Мэдэх: Юумэнэй нэрын удха шанар. Тэрэнэй морфологическа шэнхэнүүд ба синтаксическа үүргэ. Шалаха: Юумэнэй нэрые бусад х/хубин-наа илгаруулжа.	Хэн? Юун? Гээн асуудалда харюусажа, бээ даалан х/х соо онсо буури эзэлдэг.	Тест-ни	Буряад хэлэнэй таблицанууд ба мультимедий на слайдууд		
11	2. Хүнине ба хүнөө бэшэ юумэ тэмдэглэбэн юумэнэй нэрэ.	1	Шэнэ материал ойлгуулга	Мэдэх: Юумэнэй нэрэ ганса хүнине ба хүнөө бусад юумэ тэмдэглэдэг. Шалаха: Хүнине ба хүнөө бэшэ юумэ тэмдэглэбэн юумэнэй нэрэ илгаруулжа.	Хүнине тэмдэглэбэн юумэнэй нэрэнүүд хэн? гэбэн асуудалда харюусадаг. Хүнөө бэшэ бүхы амитай, амигүй юумэ тэмдэглэбэн ю/н. Юун?	Словарна худэлмэри	Буряад хэлэнэй таблицанууд ба мультимедий на слайдууд	Багшын дураар упраж-ни	
	3. Юрын ба тусхайта юумэнэй нэрэнүүд	1	Комбиниро ванна хэшээл	Мэдэх: Буряад хэлэнэй бүхы ю/н. Юрын болон тусхайта гэжэ илгардаг. Шалаха: Хэлэлгэ соо юрын ба тусхайта ю/н. Зүбөөр хэрэглэжэ.	Олон адли юумэн сооһоо али нэгэ юумэ илгаруулан нэрлэбэн юумэ тусхайта ю/н. гэдэг.	Словарна худэлмэри	Буряад хэлэнэй таблицанууд ба мультимедий на слайдууд	Багшын дураар даабари	

12	4. Юумэнэй нэрын бии бололо.	2	Комбиниру ванна хэшээл	Мэдэх: залгабарин хүсөөр бии болохо арга. Шалаха: 4 арга хэрэглэж, юумэнэй нэрэ бии болгохо	Морфологическа, синтаксическа, фонетическа, лексическа аргуудай хүсөөр юумэнэй нэрэ бии болодог.	Словарна худгэлмэри	Буряад хэлэнэй таблицанууд ба мультимедий на слайдууд	Багшын дураар даабари
13	5. Юумэнэй нэрын нэгэнэй ба олоной тоо.	2	Комбиниру ванна хэшээл	Мэдэх: Юумэнэй нэрэ нэгэнэй ба олоной тоодо байдаг. Шалаха: Олоной тоогой залгалтануудые зүбөөр юумэнэй нэрэдэ хэрэглэгэ.	Нэгэнэй тоо нэгэ юумэ тэмлэгэдэг. Олоной тоо хэлэн гү, али олон юумэ тэмлэгэдэг. Олоной тоогой залг-д аялганай тааралдалай, хубарилай ёһөөр бэшэгдэдэг.	Тест-ни	Буряад хэлэнэй таблицанууд ба мультимедий на слайдууд	Багшын дураар даабари
14	6. Абтаһан үгэнүүдые олоной тоодо зүб бэшэглэ.	1	Шэнэ материал ойлгуулга	Мэдэх: ямар умарта абтаһан үгэнүүд олоной тоогой залгалта абадаг бэ. Шалаха: дурим байн мэдэж, абтаһан үгэнүүдэй олоной тоогой залгалта бэшэглэдээ зүбөөр хэрэглэжэ.	Абтаһан үгэнүүд олоной тоогой залгалта абахалаа, үгын сохилтоһоо дулдылажа бэшэгдэдэг. Саашань палэжэй, хамаалалай залгалтануудта энэ дуримөө баримталдаг.	Словарна худгэлмэри	Буряад хэлэнэй таблицанууд ба мультимедий на слайдууд	Багшын дураар даабари
15	7. Юумэнэй нэрын зохиолот	2	Комбиниру ванна хэшээл	Мэдэх: Буряад хэлэнэй долоон палэжэй илгарал. Шалаха: юумэнэй нэрнүүдые долоон палэжтэ зүбөөр зохиолдуулжа.	Үгэнүүдэй палэжнүүдээр хубилхые зохиолот гэнэ. Буряад хэлэндэ долоон палэж бии. Палэжэй залгалтанууд үгэнүүдые хоорондонь харисуулдаг.	Юумэнэй нэрэнүүдые палэжүүдтэ зохиолдуулха	Буряад хэлэнэй таблицанууд ба мультимедий на слайдууд	Багшын дураар даабари
16	Шалгалтын диктант	1	Шалг-н хэшээл	Мэдэх: гараһан темынгээ дуримуудые Шалаха: Дуримэй ёһөөр зүб бэшэжэ	Һурагшалай мэдэсэ ба шалабари шалгалга			

Төмөрүүдээр шалгалтын хүдэлмэри		1									
Алдуу дээрх хүдэлмэри		1									
II - четверть											
1. Падэжэй залгалтануудыг зүб бэшлэгэ.	1	Шэнэ материал ойлгуулга	Мэдэхэ: Хашалганаар бүүлтгэһэн үгэнүүдэй дүрим Шалаха: Тус темын дүрим байн мэдэжэ, бэшлэгдээ ба хэлэлгэдээ зүбөөр хэрэглэжэ.	Тогтууригүй н хашалганаар бүүлтгэһэн үгэнүүдые зохилдуулхала, үйлын, дэбсэгэй падэжнүүдтэ н хашалганинь урдахи аялангатаа унадаг.	Тест-ни	Буряад хэлэнэй таблицанууд ба мультимедий на слайдууд	Багшын дураар даабари				
2. Абтаһан үгэнүүдэй зохилдол.	1	Шэнэ материал ойлгуулга	Мэдэхэ: Абтаһан үг-дые зохил-халаа, падэжэй залг-дые зүб бэшэхын дүрим. Шалаха: Тус дүрим бэшлэгэ болон хэлэлгэдээ зүбөөр хэрэглэжэ.	Аялганаар бүүлтгэһэн үгэнүүдые зохил-хала, хамаанай, үйлын, зэбсэгэй падэжнүүдтэ бууринь түргэн аялган унадаг.	Абтаһан үгэнүүдые зохилдуулха	Буряад сахим ном	Үгэн-дые зохил-лха				
3. Юумэнэй нэрын хамаадал. Ньюрта хамаадал.	1	Шэнэ материал ойлгуулга	Мэдэхэ: Ньюрта хамаадал гурбан нюор боложо хубаардаг. Шалаха: нюорта хамаадалай гурбан нюорые бэшлэгдээ, хэлэлгэдээ зүб хэрэглэжэ.	Юумэнэй хэндэ гү, али юундэ хамаатай байһые харуулдаг категориюе хамаадал гэнэ. Буряад хэлэндэ нюорта ба өөртэ хамаадал гэжэ илгардаг.	Сээжэлдэхэ	Схемэ болон таблица	Багшын дураар даабари				
4. Ньюрта хамаадалай залгалта зүб	1	Комбиниро ванна хэшээл	Мэдэхэ: 1,2,3-дахи нюорнуудай залгалтануудыг.	Юумэнэй нэрын гурбан нюорай али нэгэндэ хамаатай байһыень	Юумэнэй нэрэ нюорта хамаадуулха		Багшын дураар даабари				

	бэшлэг.				Шалаха: Бэшлэгээ нюурта хамаадалтай залгалттай зүб хэрэглэжэ.	нюурта хамаадал х харуулдаг.			
21	5. Юумэнэй нэрын өөртэ хамаадал	2	Шэнэ материал ойлгуулга	Мэдэхэ: Юумэнэй нэрын өөртэ хамаадалтай илгарал болон залгал-с. Шалаха: Тус залгалтануудые зүб хэрэглэжэ.	Юумэнэй нэрэнүүд өөртэ хамаадахадаа, тус юумэн өөрын гэбэн удхатай болодог.	Сээжэлдэхэ	Схемэ	Үгэнүүд-е хамаалуу лха	
22	6. ЭЭ-ЭЙ, ЭЭ-ӨӨ залгалтануудые зүб бэшлэг.	2	Комбинированна хэшээл	Мэдэхэ: ЭЭ-ЭЙ, ЭЭ-ӨӨ залгалтануудые зүб бэшхэ дүрим. Шалаха: Тус дүрим бэшлэгдээ хэрэглэжэ.	Ээ-Эй аялганууд тон адляар үгүүлэгдэдэг тула, бурагшад нимэ үгэнүүдтэ алдуу хэдэг. Тиймхээ энэ орфограммын бэшхэ дүрим мэдэхэ хэрэгтэй.	Сээжэлдэхэ	Бураад сахим ном болон схемэ	Багшын дураар даабари	
23	7. Юумэнэй нэрын морфологическэ шүүлбэри	2	Бэхжүүлгын хэшээл	Мэдэхэ: Юумэнэй нэрын морфологическа шүүлбэрин гурим. Шалаха: Тус гуримаар хүдэлжэ.				Юумэнэй нэрын мор-кэ шүүлбэри	
24	Шалгалтын ажал	1	Шалгалтын хэшээл						
VI	Тэмдэгэй нэрэ	7 час							
25	I. Тэмдэгэй нэрэ	1	Шэнэ материал ойлгуулга	Мэдэхэ: Тэмдэгэй нэрэ юумэнэй шанар шэнжэ тэмдэглэжэ, ямар? Гэбэн асуудалда харюусадаг. Шалаха: Тэмдэгэй нэрэ зүбөөр хэллэгдээ хэрэглэжэ.	Тэмдэгэй нэрын морфологическа шэнжэ удхаар болон бүридэлөөр илгардаг.	Тест-ни	Бураад хэлгэй таблицагууд ба мультимедий на слайдууд	Багшын дураар даабари	

	2. Шанарта ба харилсаата тэмдэгэй нэрэнүүд	1	Шэнэ материал ойлуулга	Мэдэх: Т/Н. удхаараа шанарта ба харилсаата боложо илгардаг. Шалаха: Шанарта болон харилсаата т/н. илгаруулжа.	Анхангаа байгаа, шанар, шэнжэ харуулхан тэмдэгэй нэрые шанарта гэж нэрлэдэг. Харин ондоо х/х залгабарин хүсөөр бин болоһон т/н харилсаата болоно.	Буряд сахим ном	Багшын дураар даабари
66	3. Тэмдэгэй нэрын шанарай зэргэнүүд.	1	Шэнэ материал ойлуулга	Мэдэх: Шанарта тэмдэгэй нэрэнүүд 3 зэргэнүүдтэй. Шалаха: 3 зэргэнүүдые илгаруулжа, бэшлэгэ болон хэлэлгэлээ зүб хэрэглэж.	Буряд хэлэндэ тэмдэгэй нэрэ гурбан зэргэтэй байдаг. Юрэнхы Сасуулхан зэргэ Улүүлэн зэргэ	Буряд хэлэнэй таблицанууд ба мультимедий на слайдууд	Багшын дураар даабари
67	4. Тэмдэгэй нэрые юумэнэй нэрын орондо хэрэглэлгэ	1	Шэнэ материал ойлуулга	Мэдэх: Олонхи ушарта т/н. юум.н. орондо хэрэглэгдэдэг. Шалаха: Ямар ушарта т/н. юум.н. орондо хэрэглэгдэнэ бэ гэжэ эвирүүлхэ.	Тэмдэгэй нэрэнүүд юумэнэй нэрын орондо хэрэглэгдэһэн байгаа баа, мэдүүлгэлэй ямаршые гэшүүн болоно.	Буряд хэлэнэй таблицанууд ба мультимедий на слайдууд	Багшын дураар даабари
68	5. Тэмдэгэй нэрын зохилдол	1	Комбиниро ванна хэшэл	Мэдэх: тэмдэгэй нэрын зохилдолой гурим Шалаха: Падсажэй залгалтануудые т/н. зүб бэшлэгэ.	Тэмдэгэй нэрэнүүд зэбсэгэй падсажэ байхадаа, ямараар? Гэһэн асуудалда харюусажа, ондоо х/х – дайбар үгэ болодог.	Схемэ	Угын шуулбэри хэлгэ
69	6. Тэмдэгэй нэрэнүүдэй хамаадал	1	Комбиниро ванна хэшэл	Мэдэх: Тэмдэгэй нэрын нюурта болон өөртэ хамаадалай гурим. Шалаха: Т/н. нюурта ба өөртэ хамаадуулжа.	Тэмдэгэй нэрэнүүдые нюурта ба өөртэ хамаадуулхала, юумэнэй нэрын хамаадалай залгалтануудые абадаг.	Тест	Багшын дураар даабари

30	7. Тэмдэгтэй нэрийн морфологическа шүүлбэри.	1	Бэхжүүлгын хэвшээл	Мэдэхэ: тэмдэгтэй нэрийн морфологическа шүүлбэринин гурим Шалаха: Тэмдэгтэй нэрийн морфологическа шүүлбэри хэжэ.	Тэмдэгтэй нэрийн морфологич сска шүүлбэри	Бураад хэлгэнэй таблицаанууд ба мультимедий на слайдууд	Багшын дураар даабари
31	Шалгалтын диктант	1	Шалгалтын хэвшээл				
	Тэмэнүүдээр шалгалтын хүдэлмэри	1	Шалгалтын хэвшээл				
32	Алдуу дээрэ хүдэлмэри	1					

III-четверть

VII	Тоогой нэрэ	10 час						
33	1. Тоогой нэрэ	1	Шэнэ материал ойлгуулга	Мэдэхэ: Юүмэнэй олон үсөөниие харуулжа, хэды? Гэжэ асуудалда харюусалаг. Шалаха: Тоогой нэрэ зүб хэрэглэжэ.	Тоогй нэрийн морфологическэ шэнэжэ удхаараа, бүридлөөрөө, түхэлөөрөө илгардаг.	Дурим сээжэлдэхэ	Бураад сахим ном	Багшын дураар даабари
34	2. Тоолоһон тоогой нэрын н хашалгание зүб бэшэлгэ.	1	Шэнэ материал ойлгуулга.	Мэдэхэ: Ямар ушарта н хашалган унадаг бэ. Шалаха: Тоолоһон ттоогой нэрын н хаш-е зүб бэшэжэ.	Тоолоһон тоогой нэрын н хашалгание хоёр аргаар зүб бэшэлгэ.	Дурим сээжэлдэхэ	Угын шүүлбэри	
35	3. Тоогой нэрэнүүдэй илгарал	2	Шэнэ материал ойлгуулга	Мэдэхэ: Тоогой нэрэ удхаараа 4 янза боложо илгардаг. Шалаха: Тоогой нэрын 4 янза зүб илгаруулан	Тоогой нэрэнүүд удхаараа ба хэрэглэлээрээ хэдэн янза боложо илгардаг. Тоолоһон, Дугаарлаһан,	Текстэтэй хүдэлмэри	Бураад хэлгэнэй таблицаанууд ба мультимедий	Багшын дураар даабари

	4. Тоогой нэрын зохилдол	2	Комбиниро ванна хэшээл	эвирүүлэх	Суглуулсан, Багдуулсан.	Тест-ни	на слайдууд	Багшын дураар даабари
86	5. Тоогой нэрын хамаадал	2	Комбиниро ванна хэшээл	Мэдэх: тоогой нэрын зохилдолой гурим. Шалаха: Паджэй залгалтануудыг зүб бэлгэлэж.	Тоогой нэрэнүүд юумэнэй нэрын удхатай болоходоо зохилдолог.	Сээжээр хамаадуулха	Бураад хэлэнэй таблицанууд	Багшын дураар даабари
88	6. Тоогой нэрын морфологическа шүүлбэри	2	Бэхижүүл гын хэшээл	Мэдэх: Ньюрла ба өөртг хамаадалай залгалтануудыг Шалаха: Хамаадалай залгалтануудыг зүбөөр хэрэглэж.	Тоогой нэрэнүүд юумэнэй нэрэдэл адли нюурта ба өөртг хамаадалай залгалгалтай залг-е абадаг. Бэшэхэ дүрим юумэнэй нэрэдэл адли.	Сээжээр самбарта хүдэлмэри	Бураад хэлэнэй таблицанууд ба мультимедий на слайдууд	Багшын дураар даабари
89	Шалгалтын хүдэлмэри	2	Шалгалтын хэшээл	Мэдэх: тоогой нэрын мор-э шүүлбэрини гурим. Шалаха: Мор-кэ шүүлбэри хэжэ.				
х/х/6	Изложени	2	х/х хэшээл					
VIII	Түлөөнэй нэрэ	10						
90	1. Түлөөнэй нэрэ.	1	Шэнэ материал ойлуулга	Мэдэх: Түлөөнэй нэрын онсо шэнжэ. Шалаха: Түлөөнэй нэрэнүүдыг дүримэй ёбоор хэлэлгэдээ хэрэглэжэ.	Ямар нэгэ юумэ сэхэ нэрээрнэ нэрлээн бэшэ, харин тэрэ үгын түлөө, оронцо хэрэглэгдэн үгэнүүд түлөөнэй нэрэ болоно.	Словарна хүдэлмэри	Бураад хэлэнэй таблицанууд ба мультимедий на слайдууд	Багшын дураар даабари
92	2. Түлөөнэй нэрын удхаараа илгарал	2	Шэнэ материал	Мэдэх: Түлөөнэй нэрын 6 янза илгарал	Түлөөнэй нэрэ 6 янза илгардаг.	Уран зохёол соо шэнжэл-		Багшын дураар

		ойлгуулга	Шалаха: түлөөнэй нэрын 6 янзын илгарал текст соо элрүүлжэ.	Нюурай, заахан, асууһан, хамтадахан, илгahan, тодо бэшэ т/н.	гэ	даабари
44	3. Түлөөнэй нэрын олоной тоо.	1 Шэнэ материал ойлгуулга	Шалаха: ТН олоной тоодо хубилха дүрим. Шалаха: олоной тоогой зал-е т/н. зүб хэрэглэгэ	Нюурай түлөөнэй нэрэнүүд тоодо хубилхадаа, зариманинь ондоо нууритай болодог.	Угэнүүдэй шэнжэлгэ ном	
45	4. Түлөөнэй нэрын зохилдол	2 Комбиниро ванна хэшээл.	Мэдэхэ: падежүүдэй залгалтануудые. Шалаха: Тоогой нэрэ падежээр зохицуулжа.	Нюурай би, ши гэһэн түлөөнэй нэрэнүүд зохилдоходо, түхэлөө ондоо болгодог.	Сээжээр даабари дүүргэхэ	Презенташи болон плакат Дабтаха
46	5. Самостоятельна хүдэлмэри	1 Шалгалтын хэшээл	Мэдэхэ: Нюурта ба өөртэ хамаадалай зал-е. Шалаха: Түлөөнэй нэр-е нюурта ба өөртэ хамаадуулжа.	Хамаадалай зал-е бэшэхэ дүрим юумэнэй нэрын хамаадалай дүримдэ адли.	Сээжээр хамаадуулха	Багшын дураар даабари
47	6. Түлөөнэй нэрын хамаадал	2 Комбиниро ванна хэшээл				
48	7. Түлөөнэй нэрын морфологическа шүүлбэри.	2				
49	Оршуулга	2 х/х хэшээл				
50	Шалгалтын диктант	1				
51	Тэмэнүүдээр шалгалтын хүдэлмэри	1				
52	Алдуу дээрэ хүдэлмэри	1				
53						
IV - четверть						
IX	Дайбар үгэ	5				

54	1. Дайбар үгэнүүд	час	Шэнэ материал ойлгуулга	Мэдэхэ: Дайбар үгын мор-ка шэнжэн-е ба синтаксическа үүргые. Шалаха: Дайбар үгэн-е бусад х/х илгаруулжа.	Түхэлөөроо тусгаар грамматическа хубилалтагүй, синтак-ка үүргээрээ ехэнхдээ улирлагша болодог.	Дүрим сэжжэлдэхэ	Буряад хэлэнэй таблицанууд ба мультимедий на слайдууд	Багшын дураар даабари
55	2. Анхан ба гарабан дайбар үгэнүүд	1	Комбинированна хэшээл	Мэдэхэ: Анхан ба гарабан дайбар үгын онсо шэнжэ. Шалаха: Тус хууритай дайбар үгэн-е илгаруулан шүүлбэри хэжэ	Анхан дайбар үгэнүүд анхан хуураараа байдаг. Гарабан дайбар үгэнүүд ехэнхдээ юумэнэй, тэмдэгэй нэр-д болон үү залгаб-й хүсөөр гарадаг.	Угын бүридэлээр шүүлбэри	Буряад сахим ном	Багшын дураар даабари
56	3. Дайбар үгэнүүдэй улхаараа илгарал	2	Комбинированна хэшээл	Мэдэхэ: Дайбар үгэнүүдэй б янза илгарал Шалаха: б янза дайбар үгэнүүдые илгаруулжа	Дайбар үгэнүүд б янза: Байрын, сагай, зорилгын, аргын, хэмжээнэй, зэргын.	Илгарал сэжжэлдэхэ	Буряад хэлэнэй таблицанууд ба мультимедий на слайдууд	Багшын дураар даабари
57	4. Дайбар үгэнүүдэй морфологическа шүүлбэри	1	Бэхижүүлгын хэшээл	Мэдэхэ: Дайбар үгын мор-ка шүүлбэринн гурим Шалаха: дайбар үгэн-е гуримай ёһоор мор-ка шүүлбэри хэжэ		Шүүлбэри	Буряад хэлэнэй таблицанууд ба мультимедий на слайдууд	Багшын дураар даабари
Х/Х	Найруулга	2	х/х хэшээл					
Х	Жэл соо үзэхэнөө дабталга	10 час						
58	1. Юумэнэй нэрэ	4	Дабталгын хэшээл	Мэдэхэ: Юумэнэй нэрын онсо шэнжэ. Шалаха: бэшэлгэдээ,	Юумэнэй нэрын мор-ка шэнжэнүүд ба	Тестировани	Буряад сахим ном	Багшын дураар даабари

				хэлэлгэдээ юумэнэй нэрнүүдые зүбөөр хэрэглэжэ.	синтаксическа үүргэ			
61	2. Тэмдэгэй нэрэ	2	Дабталгын хэшээл	Мэдэхэ: Тэмдэгэй нэрын онсо шэнжэ Шалаха: бэшлэгдээ, хэлэлгэдээ тэмдэгэй нэрнүүдые зүбөөр хэрэглэжэ.	Тэмдэгэй нэрын мор-ка шэнжэнүүд ба синтаксическа үүргэ	Тестиrowани	Буряад сахим ном	Багшын дураар даабари
62	3. Тоогой нэрэ	2	Дабталгын хэшээл	Мэдэхэ: Тоогой нэрын онсо шэнжэ Шалаха: бэшлэгдээ, хэлэлгэдээ тоогой нэрнүүдые зүбөөр хэрэглэжэ.	Тоогой нэрын мор-ка шэнжэнүүд ба синтаксическа үүргэ	Тестиrowани	Буряад сахим ном	Багшын дураар даабари
63	4. Түлөөнэй нэрэ	2	Дабталгын хэшээл	Мэдэхэ: Түлөөнэй нэрын онсо шэнжэ Шалаха: бэшлэгдээ, хэлэлгэдээ түлөөнэй нэрнүүдые зүбөөр хэрэглэжэ.	Түлөөнэй нэрын мор-ка шэнжэнүүд ба синтаксическа үүргэ	Тестиrowани	Буряад сахим ном	Багшын дураар даабари
	Хэлэлгэ хүжөөлгэ							
64	1. Текст шэнжэлгэ	1	х/х хэшээл		Багахан текстнүүдые шүүмжэлэн, шэнжэлэн анализ хэхэ.			
65	2. Оршуулга	1	х/х хэшээл		Буряад ба ород хэлэнбээ оршуулга	Проект	Интернет	
66	3. Найруулал	1	х/х хэшээл			Проект	Интернет	
67	4. Фонетическэ шүүлбэри	1	Дабталга	Мэдэхэ: фонетическэ шүүлбэринин гурим Шалаха: Шүүлбэри хэжэ		Шүүлбэри	Буряад сахим ном	Фонетическэ шүүлбэри
68	5. Лексическэ шүүлбэри	1	Дабталга	Мэдэхэ: Лексическэ шүүлбэринин гурим		Шүүлбэри	Буряад сахим ном	Лексическэ шүүлбэри

		Шалаха: Лексич.шүүлбэри хэжэ				шүүлбэри
69	Шалгалтын диктант	1	Шалгалтын хэшээл			
70	Темэнүүдээр шалгалтын хүдэлмэри	1	Шалгалтын хэнээл			
	Алууу дээрэ хүдэлмэри	1				
	Резервний	2				
	Итого:	105				
		час				